

Koncepce mobilizace ozbrojených sil České republiky

Praha 2012

O B S A H:	Str.
1. Úvod	5
2. Bezpečnostní prostředí	6
3. Analýza stávajícího systému mobilizace	7
3.1. Systém mobilizace	7
3.2. Silné a slabé stránky	8
3.3. Závěr analýzy	8
4. Koncepce mobilizace	8
4.1. Úvod	8
4.2. Systém mobilizace a demobilizace	9
4.2.1. Příprava mobilizace	11
4.2.1.1. Mimořádná opatření	11
4.2.1.2. Opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu	13
4.2.2. Systém řízení doplnění, mobilizace a demobilizace	13
4.2.2.1. Struktura a prvky systému	13
4.2.2.2. Úkoly prvků systému	14
4.2.3. Finanční zabezpečení doplňování a mobilizace	15
4.3. Mobilizační přípravy	15
4.3.1. Řízení mobilizačních příprav	16
4.3.2. Mobilizační plánování	16
4.3.3. Mobilizační projekty	16
4.4. Doplňování vojáků v záloze, jejich evidence a příprava	17
4.4.1. Povinná záloha	17
4.4.1.1. Zvláštní kategorie povinné zálohy	17
4.4.2. Aktivní záloha	17
4.4.3. Příprava vojáků v záloze	18
4.4.4. Zásady doplňování vojáků v záloze	18
4.4.5. Zásady vyčleňování vojáků z povolání	19
4.4.6. Povolávání vojáků v záloze k výkonu vojenské činné služby	19
4.4.7. Vojenská evidence	20
4.5. Doplňování majetkem, pracemi a službami	21
4.5.1. Pořízení majetku	21
4.5.2. Plánování pořízení majetku	22
5. Program implementace Koncepce mobilizace	23
6. Závěr	26
6.1. Požadavky na legislativní úpravy některých zákonů	26
6.2. Odpovědnost za realizaci Koncepce mobilizace OS ČR	27
7. Přílohy	27

1. Úvod

Koncepce mobilizace ozbrojených sil České republiky (dále jen „Koncepce mobilizace“) je zpracována v souladu s § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Vychází z Koncepce mobilizace schválené usnesením vlády ze dne 7. prosince 2005 č. 1604 (dále jen „Koncepce mobilizace 2005“), z Aktualizace optimalizace současného bezpečnostního systému ČR, z Bezpečnostní strategie České republiky, z Vojenské strategie České republiky a z obsahu a závěrů Bílé knihy o obraně (BKO).

Koncepce mobilizace nepostihuje pouze provedení mobilizace, tedy způsob hromadného doplnění vojenských útvarů, vojenských zařízení a vojenských záchranných útvarů (dále jen „útvary“) osobami, vojenským materiálem a majetkem. Popisuje také způsob doplnění ozbrojených sil České republiky (OS ČR), velikost mobilizačních příprav v míru a navrhuje nezbytný proces přípravy pro převedení OS ČR z mírové do válečné organizační struktury včetně využití mimořádných opatření v rámci ČR před vyhlášením stavu ohrožení státu (dále jen „mimořádná opatření“) a předběžných opatření v rezortu MO.

Účinný systém zajišťování obrany ČR je vytvářen kombinací politických opatření nejvyšší úrovně řízení státu (legislativy i exekutivy), výstavby Armády České republiky (AČR), opatření operační přípravy státního území, opatření Národního systému reakce na krizi pro potřeby řízení obrany státu, výběrovým doplněním OS ČR, mobilizací OS ČR (dále jen „mobilizace“) a dalšími opatřeními. Tento systém je úzce vzájemně rezortně i mezirezortně provázán, jednotlivé prvky systému vytvářejí základní předpoklady rozvoje dalších prvků a jsou na sobě závislé.

V souladu se závazky a politicko-vojenskými ambicemi ČR je výstavba mírové organizační struktury OS ČR prováděna s cílem maximálního využití jejich schopností a specializace v rámci systému kolektivní obrany členských států NATO včetně účasti OS ČR v operacích společné obrany NATO vysoké intenzity podle článku 5 Severoatlantické smlouvy nebo v obdobných operacích Evropské unie.

I přesto, že ve stávajícím právním prostředí je mobilizace zabezpečena a s její realizací se počítá při vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, systém mobilizace postupně zastarává. Systém jen velmi obtížně reaguje na měnící se hospodářské prostředí a ztrácí schopnost k včasnému převedení OS ČR do válečné organizační struktury. Vzhledem k postupnému úbytku počtu připravených vojáků v záloze OS ČR (dále jen „záloha“) a minimalizaci množství skladovaného vojenského materiálu pro doplnění útvarů OS ČR válečné organizační struktury, stávající systém je schopen jen v omezené míře připravit a dodat potřebný počet vojáků a vojenského materiálu pro nasazení sil a prostředků do operací ve stanoveném čase. Ministerstvo obrany jako kompetentně odpovědný státní orgán za organizaci a provádění opatření k mobilizaci navrhuje upravit stávající mechanismus tak, aby i v budoucnosti a v požadovaném čase byla zachována schopnost státu provést doplnění OS ČR a jejich mobilizaci. K tomu je nezbytné novelizovat právní normy. Navrhované změny jsou popsány dále v textu.

Cílem Koncepce mobilizace je upravit stávající způsob provedení mobilizace v návaznosti na restrukturalizaci rezortu Ministerstva obrany (MO) vyvolané snižováním kapitoly rozpočtu. Koncepce mobilizace je výchozím zadáním pro mobilizační plánování a pro mobilizační přípravy, stanovuje zásady, principy, postupy a pravidla

pro postupné převedení OS ČR z mírové do válečné organizační struktury, jejich doplnění osobami, vojenským materiálem a majetkem i s využitím mobilizace. Řeší co nejefektivnější způsob přípravy a zajištění mobilizace a její realizace.

Příprava mobilizace si vyžádá přijetí opatření již v době míru před vyhlášením stavu ohrožení státu v dostatečném časovém předstihu tak, aby bylo možno připravit osoby, vojenský materiál a majetek k plnění úkolů spojených se zabezpečením obrany státu.

Navrhovaný systém doplnění a mobilizace vychází ze stávající mírové organizační struktury, bere v úvahu i možné snížení počtu osob a redukci počtu vojenského materiálu a majetku v užívání rezortu MO. K tomu zavádí opatření (plánovací, výcviková, mobilizační a další), která umožní převedení OS ČR z mírové do válečné organizační struktury.

Nový systém bude nastaven tak, že v míru minimalizuje čerpání finančních prostředků na přípravu, doplňování a mobilizaci a tuto finanční náročnost přesouvá do období realizace mimořádných opatření a do samotné realizace mobilizace. Tento systém umožňuje, kromě úspory čerpání finančních, lidských a majetkových zdrojů v době míru, i pružnou reakci na vývoj krize a po jejím odeznění umožňuje postupně převést OS ČR zpět do původní nebo do potřebné mírové organizační struktury.

Zavedení **mimořádných opatření a opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu** právní úpravou umožní vládě včas reagovat na vznik a vývoj krizové situace s využitím zásad přiměřenosti a principu odložené potřeby. V době mimořádných opatření budou realizovány činnosti běžně v mírovém stavu nevykonávané, ve vybraných úsecích veřejného života, spojených s výběrem, přípravou doplňování osob, vojenského materiálu a majetku do OS ČR. Opatření SOS a opatření VS umožní realizovat úkoly spojené se zabezpečením obrany ČR.

Koncepce mobilizace bude rozhodujícím koncepčním dokumentem v procesu realizace změn v příslušných právních normách.

Implementace Koncepce mobilizace do praxe vyžaduje zavést navrhované legislativní změny, jejichž smysl a rámcový rozsah je v dokumentu vyjádřen (viz kapitola 5). Konkrétní obsah legislativních opatření bude předmětem legislativní aktivity rezortu MO.

2. Bezpečnostní prostředí

ČR se nachází v relativně příznivém bezpečnostním prostředí. Tento stav je dán především členstvím v NATO a EU, dále pak dobrými vztahy se sousedními státy. To však současně znamená i převzetí závazku podílet se konkrétním způsobem na realizaci společné bezpečnostní a obranné politiky.

Základní hodnoty, zájmy, postoje a ambice ČR při zajišťování své bezpečnosti a trendy, hrozby a z nich plynoucí rizika, jež formují prostředí, v němž ČR brání a prosazuje své zájmy, jsou definovány Bezpečnostní strategií ČR.

Koncepce mobilizace odráží stav bezpečnostního prostředí, v němž se ČR nachází. Případné kvalitativní a podstatné kvantitativní změny bezpečnostního prostředí jsou podnětem k revizi Koncepce mobilizace.

3. Analýza stávajícího systému mobilizace

3.1. Systém mobilizace

V roce 2002 vláda přijala koncepční řešení v rámci reformy OS ČR a přechodu na profesionální armádu, spočívající v realizaci principu odložené potřeby, na základě kterého došlo k omezení přípravy vojáků v záloze, minimalizaci zásob, snížení velikosti majetku pro válečné OS ČR a „utlumení“ mobilizačních příprav. Toto řešení bylo podloženo pozitivním vývojem bezpečnostního prostředí, mírovou strukturou OS ČR, odpovídající připraveností vojáků v záloze a dostatečnou velikostí rozpočtu MO. Výchozí podmínky se od roku 2002 zásadně změnily a je nezbytné posoudit současný stav původního koncepčního řešení. Vývoj postojů ve společnosti ukazuje, že profesionalizace AČR vedle pozitiv také bohužel vede i k oslabení naplňování principu občanské odpovědnosti za obranu ČR.

Stávající systém mobilizace, přestože vychází z koncepcí výstavby profesionální Armády ČR a Koncepce mobilizace OS ČR a z dokumentu Zásady výstavby válečných OS ČR, naplňuje v této oblasti koncepce výstavby pouze částečně. Důvodem jsou platné právní normy, které se dosud nepodařilo uzpůsobit, tak jak navrhovala Koncepce mobilizace 2005. Při tvorbě systému mobilizace byly využity zkušenosti a poznatky z předcházejících období a do současné doby nebyly naplněny závěry z Koncepce mobilizace 2005, které požadovaly zásadní systémové změny z oblasti tvorby a přípravy zálohy pro doplňování OS ČR osobami a pro pořizování vojenského materiálu a majetku do OS ČR. Snižováním výše rozpočtu MO stávající systém mobilizace postupně ztrácí schopnost k včasnému převedení OS ČR do válečné organizační struktury a zejména dosažení jejich připravenosti k plnění úkolu.

Zákonem č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), (dále jen „branný zákon“) byl v roce 2005 zrušen výkon základní (náhradní) služby a povinných vojenských cvičení, který představoval hlavní zdroj připravených vojáků v záloze, využitelných především pro doplnění mobilizačně rozvíňovaných a vytvářených útvarů OS ČR. Branná povinnost v míru je vykonávána na principu dobrovolnosti. Tento princip se za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu mění ze zákona v povinnost a vztahuje se na všechny státní občany ČR (dále jen „občan“) ve stanoveném věkovém rozpětí.

Vojensko-správní činnosti, zejména v oblasti realizace branné povinnosti občanů, od 1. ledna 2005 vykonává 14 krajských vojenských velitelství (KVV).

Do vojenské evidence je v souladu s branným zákonem v současné době zařazeno cca 1 600 000 vojáků v záloze. Tento počet se v důsledku zániku branné povinnosti každoročně snižuje o cca 60 000 osob a průběžně se jen minimálně navyšuje o vojáky z povolání propuštěné ze služebního poměru a vojáky zařazené do aktivní zálohy (viz příloha 3).

Stávající právní norma předpokládá zahájení činností přímo souvisejících s doplňováním OS ČR, včetně odvodního řízení a přípravy vojáků v záloze až za stavu ohrožení státu, kdy je již bezprostředně ohrožena ČR (svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy), což skutečné potřebě již nevyhovuje.

3.2. *Silné a slabé stránky*

Hlavní silnou stránkou systému doplnění a mobilizace OS ČR je naplnění principu odložené potřeby a odložení nákladů na mobilizaci do budoucnosti, až tato potřeba nastane. Systém tak umožňuje minimalizovat čerpání značných finančních prostředků na mobilizační přípravy v míru (potřebné struktury, skladování a udržování zásob, příprava osob atd.) a převést jejich čerpání až do období, kdy skutečná potřeba nastane, ale s rizikem, že na obnovení této schopnosti budou náklady nepoměrně vyšší.

Slabou stránkou je, že systém je závislý na schopnosti státu **včas identifikovat** hrozbu, respektive narůstající riziko vojenského ohrožení a včas se rozhodnout jaká nutná opatření přijmout, což je základním předpokladem a podmínkou úspěšného doplnění OS ČR. Zásadním nedostatkem je chybějící právní úprava celé škály nezbytných opatření, o kterých by bylo vládou rozhodnuto a která by byla realizována v míru v dostatečném předstihu před případným vyhlášením stavu ohrožení státu. Stávající právní řád neumožňuje včasnou připravenost k výstavbě a doplnění OS ČR. Vzhledem k profesionálnímu charakteru OS ČR postupně dochází k oslabování principu občanské odpovědnosti za obranu ČR a tvorba zálohy je minimalizována.

Dosud nebyly navrženy a schváleny právní předpisy upravující průběh mimořádné služby a průběh služby, kterou by konali občané na místo povinné vojenské služby odmítnuté z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání.

3.3. *Závěr analýzy*

Schopnost státu k nasazení sil a prostředků OS ČR v maximálním rozsahu bude dosažena až po jejich doplnění a mobilizaci (Plán obrany ČR) a následné přípravě (vojenský výcvik), což vyžaduje dobu řádu let.

4. *Koncepce mobilizace*

4.1. *Úvod*

Převedení OS ČR z mírové do válečné organizační struktury bude uskutečňováno jako proces postupné realizace v míru plánovaných opatření vyšších stupňů bojové a mobilizační pohotovosti (BoMoPo) a realizovaných za mimořádných opatření, stavu ohrožení státu a válečného stavu při využití opatření z Národního systému reakce na krizi pro potřeby obrany státu. V souladu s předpokládaným operačním použitím vojsk bude zabezpečován organizovaný nárůst jejich bojeschopnosti k odstrašení protivníka, respektive k odrazení agrese proti ČR nebo ostatním zemím Aliance v rámci kolektivní obrany.

Cílem je zabezpečit podmínky k vytvoření OS ČR se schopnostmi nezbytnými pro obranu státu proti vnějšímu napadení a k plnění úkolů, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků státu o společné obraně proti napadení. Jejich reálně možná velikost neovlivňuje zásadním způsobem funkčnost systému mobilizace a je orientačním zadáním k ověření funkčnosti systému.

Varianta nárůstu velikosti a schopností OS ČR nezbytného pro splnění úkolů k zabezpečení obrany státu až do současného možného maximálního rozsahu je uvedena v příloze 1.

Válečná organizační struktura bude navyšovat mírovou organizační strukturu na základě již plněných mezinárodních závazků, předpokládaném druhu operace a požadovaných schopností rozvinutých OS ČR. Převedení OS ČR z mírové do válečné

organizační struktury bude realizováno v průběhu mimořádných opatření a postupným doplněním vojáků v záloze, vojenského materiálu a majetku za stavu ohrožení státu a válečného stavu.

V rámci plnění mimořádných opatření, v závislosti na rozsahu rizika vyplývajícího z identifikované vojenské hrozby, může dojít k revizi organizační struktury a velikosti OS ČR a rezortu MO. Po vyhlášení stavu ohrožení státu bude realizováno výběrové doplnění OS ČR. Za válečného stavu budou zbývající útvary a nově vytvářené útvary doplněny za využití částečné nebo všeobecné mobilizace a u již nasazených útvarů bude průběžně prováděna úhrada ztrát.

Počty a struktura již v míru plánovaných mobilizačně rozvíjených a vytvářených útvarů budou vycházet z konkrétní potřeby zabezpečit plnění stanovených úkolů OS ČR¹⁾. Tato potřeba bude v závislosti na vývoji bezpečnostního prostředí proměnná a navrhovaný systém mobilizace bude funkční pro všechny reálně možné varianty použití OS ČR.

Pro přípravu a vlastní vytvoření mobilizačně vytvářených útvarů budou využívána území všech vojenských výcvikových prostorů v kombinaci s mírovými posádkami dislokovánými v jejich blízkosti a posádkami, které budou postupně uvolňovány útvary plnícími úkoly v rámci obrany ČR nebo kolektivní obrany.

Při realizaci mimořádných opatření budou přijata nezbytná opatření k restrukturalizaci, výstavbě a doplnění OS ČR. Na jejich základě budou upraveny priority Plánu činnosti rezortu MO na příslušný rok a Střednědobého rozpočtového výhledu rezortu MO.

4.2. Systém mobilizace a demobilizace

Systém mobilizace a demobilizace je subsystémem plánování obrany státu. Příprava mobilizace bude rozložena do jednotlivých etap v delším časovém období a bude probíhat v závislosti na průběhu a intenzitě krizové situace vojenského charakteru. Na základě vyhodnocování situace vláda nařídí mimořádná opatření a současně popřípadě v předstihu budou v rezortu MO vyhlášena předběžná opatření. Převedení OS ČR z mírové do válečné organizační struktury a možný vývoj počtu vycvičených vojáků OS ČR je znázorněn v přílohách 2 a 3. Navrhovaný systém minimalizuje riziko ze zpoždění připravenosti a schopností OS ČR vyplývající z realizace principu odložené potřeby.

V **mírovém stavu** budou zpracovány mobilizační plány mobilizačně rozvíjených útvarů a mobilizační projekty pro mobilizačně vytvářené útvary. Bude bilancována potřeba osob, vojenského materiálu a majetku a věcných prostředků²⁾. Budou probíhat plánovací činnosti a přípravné práce pro podporu pobytu cizích ozbrojených sil na našem území – Host Nation Support (HNS) a plnění úkolů Plánu operační přípravy státního území ČR (OPSÚ).

¹⁾ § 9 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, § 2 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.

²⁾ § 2 odst. 4 zákona č. 222/1999 Sb.

Při **realizaci mimořádných opatření** dojde vedle principu dobrovolnosti k zahájení realizace výkonu branné povinnosti na základě principu povinnosti. Budou zintenzivněny mobilizační přípravy k převedení OS ČR do válečné organizační struktury. V případě nezbytné potřeby budou vládou přijata potřebná opatření v předstihu před vyhlášením stavu ohrožení státu.

Pro přípravu doplnění útvarů OS ČR válečné organizační struktury MO navrhne úpravu Střednědobého rozpočtového výhledu rezortu MO s promítnutím této úpravy do plánovacích dokumentů rezortu MO, například Střednědobého plánu rozvoje a činnosti rezortu MO (SdP) a Ročního plánu rezortu MO (RP). Současně budou plněny další úkoly související se zajištěním obrany státu případně bude výstavba (přezbrojení) OS ČR řešena mimo rozpočet MO. K tomu budou, na základě upřesnění Plánu obrany ČR a rozhodnutí vlády, posouzeny priority rozvoje rezortu MO, struktura a celkové počty vojáků OS ČR, počet vojenského materiálu a přijata potřebná opatření. Budou zřízeny odvodní komise a posudkové komise u KVV.

Budou aktualizovány mobilizační plány rozvinovaných útvarů a zpracovány mobilizační plány pro mobilizačně vytvářené útvary. Bude aktualizována vojenská evidence, dojde k předurčení vojáků v záloze pro doplnění útvarů OS ČR. Předurčení vojáci v povinné záloze a vojáci v aktivní záloze (AZ) budou průběžně povolávání k výkonu vojenských cvičení za účelem jejich přecvičení, zdokonalení a stmelení jednotek. Vojáci v AZ mohou být přijati do služebního poměru vojáka z povolání (VzP). Osoby podléhající branné povinnosti podle vybraných ročníků narození a civilních odborností absolvují odvodní řízení, budou převedeny do evidence vojáků v povinné záloze a podle potřeb OS ČR budou povolávány k absolvování základního výcviku. Budou zahájeny činnosti související se zproštěním výkonu mimořádné služby, odmítáním výkonu mimořádné služby z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání, s plněním ohlašovací povinnosti občanů, posudkovým řízením vojáků v záloze atd.

Budou prováděna stmelovací cvičení u vybraných útvarů. Budou zahájeny akvizice vojenského materiálu a majetku pro doplnění OS ČR válečné organizační struktury i s případným využitím finančních prostředků, o které bude navýšen rozpočet MO. Akvizice budou připravovány a realizovány i s použitím nástrojů hospodářské mobilizace. Bude připravováno převzetí věcných prostředků pro potřebu OS ČR formou zpracování a uplatnění požadavků, výběrem věcných prostředků a vydáním dodávacích příkazů majitelům věcných prostředků. Budou probíhat přípravné činnosti k provedení výběrového a hromadného doplnění OS ČR osobami, vojenským materiálem a majetkem. Budou přezkušována mobilizační opatření a prověřována opatření většího rozsahu pro zabezpečení obrany státu. Dojde k intenzifikaci plánovacích činností a přípravných prací pro HNS a plnění Plánu OPSÚ ČR.

Po **vyhlášení stavu ohrožení státu** budou realizována opatření vyšších stupňů BoMoPo a v OS ČR bude vyhlášena **zvýšená bojová pohotovost**. Vojáci v činné službě budou převedeni do mimořádné služby, předurčení vojáci v záloze budou povolávání prostřednictvím KVV k výkonu mimořádné služby. Budou realizovány mobilizační plány vybraných útvarů OS ČR formou výběrového doplnění osobami a vojenským materiálem a majetkem. Bude zahájena realizace hospodářské mobilizace, výdej majetku ze zásob a výběrové dodání věcných prostředků. Po doplnění vybraných útvarů bude zahájeno jejich bojové a odborné stmelení v délce několika měsíců. Princip dobrovolnosti při výkonu branné povinnosti bude plně nahrazen principem povinnosti. Bude pokračovat odvodní a posudkové řízení a činnosti související se zproštěním výkonu mimořádné služby, odmítáním výkonu mimořádné služby z důvodu svědomí nebo

náboženského vyznání, s plněním ohlašovací povinnosti občanů atd. Podle potřeby může být rozhodnuto o vytváření nových válečných útvarů a úhradě ztrát u útvarů, které již budou plnit úkoly obrany ČR. Bude realizován HNS a Plán OPSÚ ČR.

Po **vyhlášení válečného stavu** bude v ČR vyhlášena částečná nebo všeobecná mobilizace a v OS ČR budou nadále realizována opatření vyšších stupňů BoMoPo a bude vyhlášena **plná bojová pohotovost**. Bude pokračovat odvodní řízení, posudkové řízení a ostatní správní činnosti související s realizací výkonu branné povinnosti občanů. Bude pokračovat realizace hospodářské mobilizace, výdej majetku ze zásob a dodání věcných prostředků. Podle skutečné potřeby a vývoje situace na bojišti včetně realizace HNS na území ČR a Plánu OPSÚ ČR může být rozhodnuto o dalším doplnění vojáků ze zálohy a vojenským materiálem k úhradě ztrát a vytvoření nových válečných útvarů.

Demobilizace OS ČR bude nařízena prezidentem republiky na návrh vlády. Útvary OS ČR válečné organizační struktury budou postupně rušeny nebo převedeny do potřebné mírové organizační struktury. Vojáci v mimořádné službě budou převedeni do odpovídajícího druhu vojenské činné služby a do zálohy. Bude redukován rozsah majetku rezortu MO a dojde k vypořádání služeb a zapůjčeného nevlastního majetku. Princip povinného výkonu branné povinnosti bude změněn na princip dobrovolného výkonu branné povinnosti.

4.2.1. Příprava mobilizace

V **mírovém stavu** budou mobilizační přípravy zaměřeny zejména na zpracování mobilizačních plánů a mobilizačních projektů (viz kapitola 4.3.3.). K tomu budou bilancovány potřeby OS ČR a obranné zdroje ČR v oblasti doplňování osobami, vojenským materiálem a majetkem. Rozvinutí útvarů OS ČR válečné organizační struktury bude plánováno v Plánu rozvinutí OS ČR. Financování realizace jednotlivých mobilizačních projektů bude připraveno v rámci mimořádných opatření.

Po **identifikaci** ohrožení bezpečnosti státu bude aktualizován Plán rozvinutí OS ČR a revidován Plán činnosti rezortu MO. Mobilizační projekty budou revidovány z hlediska potřeby OS ČR a z hlediska finanční náročnosti a rozložení v čase.

Bude připraven právní předpis upravující průběh služby vojáků v záloze a o některých právních poměrech vojáků v záloze.

4.2.1.1. Mimořádná opatření

Převedení OS ČR z mírové do válečné organizační struktury a dosažení jejich schopností vyžaduje provedení řady nezbytných přípravných úkonů a činností ještě před vyhlášením stavu ohrožení státu. K tomu účelu budou zavedena mimořádná opatření, jež umožní zahájení výběrového doplnění OS ČR neprodleně po vyhlášení stavu ohrožení státu. O rozsahu mimořádných opatření (dle zákona) a době zahájení plnění jednotlivých mimořádných opatření by při identifikaci nárůstu vojenské hrozby podle potřeb OS ČR rozhodla vláda svým nařízením s povinností informovat Parlament ČR.

Mimořádnými opatřeními budou:

- přijetí zákona o alternativní službě a zákona o mimořádné službě (spící projekt);
- naplňování branné povinnosti (realizace odvodního řízení, výkon povinného vojenského cvičení, předurčení vojáků v záloze na systemizovaná místa podle potřeb OS ČR, zprošťování výkonu mimořádné služby atd.);

- přezkoušení přípravy mobilizace;
- prověření opatření pro zabezpečení obrany státu;
- revize organizační struktury a celkových počtů OS ČR;
- zintenzivnění mobilizačních příprav včetně úkolů spjatých s OPSÚ a HNS;
- příprava doplňování vojenského materiálu a majetku pro zabezpečení potřeb OS ČR;
- příprava finančního zabezpečení, příprava a realizace mobilizačních dodávek atd.

Při realizaci mimořádných opatření dojde k zahájení výkonu branné povinnosti občanů na principu povinnosti.

U KVV se zahájí odvodní a posudkové řízení a současně se zahájí i výkon správních činností souvisejících s realizací branné povinnosti.

Bude zahájena intenzivní příprava (vojenská cvičení) vojáků v záloze pro doplnění útvarů OS ČR válečné organizační struktury, popřípadě útvarů mírové organizační struktury podle velikosti jejich mírové nenaplněnosti.

V rámci mobilizačních příprav bude rozhodnuto o aktualizaci mobilizačních plánů rozvinovaných útvarů a na základě mobilizačních projektů o zpracování mobilizačních plánů pro mobilizačně vytvářené útvary a budou přijata opatření k jejich realizaci. Bude zpracováno jmenovité vyčlenění VzP do organizačních jader útvarů OS ČR válečné organizační struktury od útvarů mírové organizační struktury. Bude zabezpečován vojenský materiál podle tabulek počtů válečné organizační struktury OS ČR. Bude urychleno dokončení vybraných modernizačních programů a zahájena příprava nových programů, určených zejména k pořízení chybějícího vojenského materiálu. Nově připravované modernizační programy budou vycházet z charakteru hrozby, technického potenciálu pravděpodobného protivníka, vyhodnocení potřeb a vlastního vojenského potenciálu. Ke splnění těchto opatření a po navýšení rozpočtu MO bude upřesněn Střednědobý rozpočtový výhled rezortu MO a upraveny priority rozpočtu rezortu MO s promítnutím těchto úprav do plánovacích dokumentů rezortu MO (například SdP a RP).

Na základě průběžně prováděných bilancí budou prostřednictvím KVV vybráni vojáci z povinné zálohy k předurčení do rozvinovaných a vytvářených útvarů OS ČR. Důraz bude položen na vojáky v záloze, kterým zanikl služební poměr VzP³⁾ a vojáky v aktivní záloze, neboť budou nejlépe připraveni.

Předurčení vojáci v záloze budou informováni o svém předurčení a bude zvýšena intenzita jejich přípravy s důrazem na opakované povolání do všech druhů vojenských cvičení tak, aby již v rámci jejich průběhu mohla být zahájena vybraná opatření ke stmelení útvarů. Pro potřebu doplnění povinné zálohy bude zahájeno odvodní řízení s občany podléhajícími branné povinnosti (podle vybraných ročníků narození a civilních odborností).

Pro výcvik nových vojáků v záloze bude nutno vytvořit dostatečné finanční a materiální zabezpečení. Budou realizována přípravná opatření k poskytnutí věcných prostředků pro potřeby OS ČR. Bude zahájen výběr fyzických osob pro jejich případné

³⁾ Z hlediska nákladů bude jejich použití i nejvýhodnější, neboť s bývalými VzP nebude nutno provádět povinné vojenské cvičení.

určení k pracovní výpomoci a pracovní povinnosti k zabezpečení úkolů spojených se zajišťováním obrany státu za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu. Zabezpečení mobilizace si vyžádá zintenzivnění přípravy hospodářských opatření⁴⁾, HNS a OPSÚ.

Při vojenském výcviku vojáků u útvarů OS ČR za mimořádných opatření bude možno využít vojáků evidovaných v povinné a aktivní záloze jejich povoláním na vojenská cvičení. Důraz bude položen na vojáky v aktivní záloze, kterým zanikl služební poměr VzP podle zvláštního předpisu⁵⁾ neboť budou nejlépe připraveni. Jejich příprava bude realizována formou stmelovacích cvičení útvarů.

4.2.1.2. Opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu

Rozsah a obsah opatření budou stanovena zákonem a budou zahrnovat:

- pozastavení propouštění vojáků z činné služby;
- omezení cestování do zahraničí u osob podléhajících branné povinnosti;
- povolení vstupu občanů pobývajících v zahraničí do ozbrojených sil spojeneckých armád;
- povolení vstupu cizích státních příslušníků do OS ČR;
- realizace doplňování vojenského materiálu a majetku pro zabezpečení potřeb OS ČR;
- poskytnutí věcných prostředků;
- realizace mobilizačních dodávek;
- výběrové doplnění OS ČR za SOS;
- částečná a všeobecná mobilizace za VS;
- demobilizace, atd.

4.2.2. Systém řízení doplnění, mobilizace a demobilizace

4.2.2.1. Struktura a prvky systému

Systém řízení doplnění, mobilizace a demobilizace OS ČR je tvořen řídicími strukturami a prvky, které jsou součástí bezpečnostního systému obrany státu (prezident republiky, Parlament ČR, vláda, BRS, Ministerstvo obrany, ostatní ministerstva, státní orgány, správní úřady a orgány územní samosprávy). Za přípravu a zajišťování obrany státu odpovídá vláda, výkonným prvkem je MO.

Plnění mimořádných opatření a opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu bude řízeno z hlavních mírových krizových pracovišť, případně záložních krizových pracovišť.

Pro řízení obrany státu za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, jejichž součástí je i doplňování, mobilizace a demobilizace OS ČR, se budou aktivovat na jednotlivých úrovních místa velení a řízení. Na centrální úrovni bude aktivován Ústřední krizový štáb, v rámci MO, na základě rozhodnutí ministra obrany, Krizový štáb MO a Hlavní místo velení pro řízení OS ČR, jehož součástí bude Společné operační centrum. V rámci Společného operačního centra MO bude operační středisko a skupina

⁴⁾ Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

⁵⁾ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

řízení rozvinutí OS ČR pro zpracování podkladů a k odbornému řízení doplnění a mobilizačního rozvinutí OS ČR. Na příslušných velitelstvích, ředitelstvích a u útvarů se budou vytvářet skupiny řízení rozvinutí.

U dalších ministerstev, státních orgánů, správních úřadů a orgánů územní samosprávy se budou aktivovat podle potřeby krizové štáby.

4.2.2.2. Úkoly prvků systému

Úkoly prvků systému řízení doplnění, mobilizace a demobilizace OS ČR budou stanoveny právními normami, Národním systémem reakce na krizi a mohou být dále doplněny o další úkoly podle rozhodnutí vlády.

Mírový stav

Vláda vyhodnocuje rizika ohrožení státu, která mohou být příčinou ozbrojeného konfliktu, a činí nezbytná opatření k vyloučení, popřípadě snížení těchto rizik. Schvaluje strategickou koncepci obrany státu, řídí plánování obrany státu, včetně OPSÚ a HNS, rozhoduje o základních směrech výstavby, přípravy a použití OS ČR. K plnění úkolů při zajišťování obrany státu využívá své pracovní orgány⁶⁾. Na základě vyhodnocování bezpečnostních rizik vláda na návrh MO stanoví celkové počty OS ČR a schvaluje strukturu a koncepci výstavby armády.

MO navrhuje vládě opatření k přípravě a organizování obrany státu, odpovídá zejména za plnění úkolů mimořádných opatření, proces plánování obrany státu, operační plánování, mobilizační plánování, OPSÚ, HNS a koordinuje nezbytný rozsah opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu k přípravě doplňování OS ČR osobami a vojenským materiálem a majetkem. Provádí kontrolu výkonu přenesené působnosti ve svěřené oblasti u krajů a obcí s rozšířenou působností (ORP).

Mimořádná opatření

Vláda již v mírovém stavu na základě hodnocení mezinárodní politicko-vojenské situace rozhoduje o potřebných opatřeních k odvrácení ozbrojeného konfliktu a ke zvýšení připravenosti ústředních a dalších orgánů státní správy, orgánů územních samosprávních celků včetně podnikajících právnických a fyzických osob a občanů k obraně státu. K tomu má pravomoc na návrh MO nařídit realizaci mimořádných opatření včetně přijetí nezbytných právních předpisů ve zkráceném legislativním procesu.

Vláda realizuje potřebná opatření ve všech oblastech zabezpečení obrany státu, jestliže ČR hrozí ohrožení, které může být příčinou ozbrojeného útoku, nebo bude nutno přijmout opatření pro plnění mezinárodních závazků o společné obraně. V rámci MO bude posílen mobilizační prvek (mobilizační orgán) zabezpečující mobilizační rozvinutí OS ČR.

Stav ohrožení státu

Stav ohrožení státu vyhláší na návrh vlády Parlament ČR, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.

⁶⁾ Bezpečnostní rada státu překládá vládě návrhy k řešení vzniklé bezpečnostní situace na základě vlastního posouzení bezpečnostní situace a rozsahu možného ohrožení a navržených opatření Ústředním krizovým štábem.

Ministr obrany realizuje výběrové doplňování útvarů OS ČR válečné organizační struktury osobami, vojenským materiálem a majetkem.

Válečný stav

Parlament ČR rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení v případě, že je ohrožena svrchovanost a územní celistvost ČR, a to buď při obraně vlastního území, nebo blízkého území spojenců. Prezident republiky na návrh vlády nařizuje částečnou nebo všeobecnou mobilizaci OS ČR.

Ministr obrany řídí převedení OS ČR na válečnou organizační strukturu prostřednictvím svých orgánů. Podklady a návrhy řešení k vydávaným rozhodnutím připravují velitelské a mobilizační orgány rezortu MO.

System řízení doplnění, mobilizace a demobilizace OS ČR a stanovení vazeb mezi jednotlivými prvky je schematicky znázorněn v příloze 4.

4.2.3. Finanční zabezpečení doplňování a mobilizace

Koncepce mobilizace předpokládá vysoké plánovací a organizační schopnosti celé řídicí bezpečnostní struktury ČR.

V mírovém stavu budou minimalizovány náklady na přípravu doplňování a mobilizaci OS ČR, včetně nákladů na zajišťování mobilizačních dodávek. Finanční prostředky budou čerpány zejména pro zabezpečení a výcvik vojáků v aktivní záloze, na vytvoření a provoz informačních systémů k podpoře a realizaci mobilizačních příprav.

Finanční úhradu činností státních orgánů a orgánů samosprávy spojených s naplňováním mimořádných opatření se navrhuje pokrýt změnou priorit státního rozpočtu. U fyzických osob je navrženo pokrýt vzniklé náklady refundací průměrné mzdy.

Po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu budou náklady spojené s doplňováním a mobilizací OS ČR hrazeny z **nouzového, případně válečného státního rozpočtu** kapitoly MO. Celkové roční náklady na vytvoření válečných OS ČR a navýšení jejich schopností budou vyžadovat několikanásobné navýšení finančních prostředků rozpočtové kapitoly MO. Finanční prostředky k provádění mobilizačních příprav a k realizaci doplňování a mobilizace budou uplatňovat jednotlivé subjekty podle působnosti ve své rozpočtové kapitole státního rozpočtu.

Objem financí, který bude nutný k zabezpečení doplňování a mobilizace OS ČR, bude zapracován do Střednědobého plánu rezortu MO jako položka, která bude finančně pokryta až v případě vzniku potřeby změnou priorit. Zde budou zahrnuty zejména mandatorní výdaje pro mobilizačně vytvářené a rozvíjené útvary, náklady na intenzivní výcvik útvarů v případě jeho doplnění, na přípravu vojáků v záloze a pořízení vojenského materiálu a majetku.

4.3. Mobilizační přípravy

Mobilizační přípravy jsou souhrnem opatření, úkonů a činností rezortu MO a dalších mobilizačních subjektů zahrnujících velitelské, organizační, personální a logistická opatření, která se plánují v mírovém stavu a uskutečňují se za stavu ohrožení státu a válečného stavu s cílem vytvořit s využitím mobilizace válečné OS ČR.

4.3.1. Řízení mobilizačních příprav

Předpokladem pro zabezpečení doplňování a mobilizace je aktivace obranného potenciálu ČR, připravovaného v rámci mobilizačních příprav již v míru. K tomu musí být činěny mobilizační přípravy již v mírovém stavu tak, aby v rámci dané varovací doby mohl být celý proces uskutečněn.

Garantem za přípravu a provedení doplňování a mobilizace je MO. Již v míru v rámci mobilizačních příprav, bude vyžadovat od příslušných ministerstev, jiných správních úřadů a obcí s rozšířenou působností podkladové materiály. Svými orgány bude přezkušovat přípravu mobilizace a prověřovat opatření pro zabezpečení obrany státu⁷⁾.

4.3.2. Mobilizační plánování

Mobilizační plánování bude součástí plánování obrany státu a rozumí se jím proces, kterým se stanoví posloupnost plánovaných opatření a časové lhůty k přípravě a zabezpečení doplňování a mobilizace. Zahrnuje plánování všech opatření při respektování požadavků ostatních součástí bezpečnostního systému ČR.

Realizace opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu bude svázána s jednotlivými stavy ve státě. V mírovém stavu budou k doplnění a mobilizaci útvarů válečné organizační struktury zpracována bilance mírové nenaplněnosti, mobilizační plány rozvíňovaných útvarů a mobilizační projekty pro mobilizačně vytvářené útvary. Opatření mobilizačních příprav budou podrobněji rozpracována všemi zainteresovanými subjekty.

Plánování a financování mobilizačních příprav bude realizováno v působnosti jednotlivých ústředních správních úřadů (ÚSÚ). Přitom se bude vycházet z příslušných ustanovení upravených právních norem.

V rámci rezortu MO budou prováděny bilance potřeby doplnění OS ČR válečné organizační struktury osobami, vojenským materiálem a majetkem.

Po zpracování mobilizačních plánů bude zpracována v rezortu MO souhrnná zpráva o BoMoPo, která bude obsahovat rozhodující splněné úkoly, dosažený stav bojové a mobilizační pohotovosti v daném roce, hlavní příčiny vzniklých nedostatků, přijatá opatření a harmonogram jejich plnění.

4.3.3. Mobilizační projekty

V mírovém stavu se budou zpracovávat mobilizační projekty u stanovených útvarů mírové organizační struktury a centrální přehled bude veden u MO.

Mobilizační projekt útvaru je soubor podkladových a přehledových dokumentů nezbytných pro zpracování mobilizačního plánu vytvářeného útvaru. Obsahuje základní identifikační údaje, makrostrukturu, záměr doplnění majetku, rozvahu sil a prostředků a další nezbytné údaje.

V míru budou nezbytné finanční prostředky plánovány a vynakládány na definování, vytvoření a aktualizaci mobilizačních projektů (např. příprava vojáků

⁷⁾ § 6 odst. 1 zákona č. 222/1999 Sb.

v záloze, provoz informačního systému mobilizačních příprav, skladování nezbytného majetku apod.).

V rámci plnění mimořádných opatření budou stanoveni nositelé úkolu k vytvoření útvarů a bude rozhodnuto o dalších nezbytných podrobnostech potřebných pro zpracování mobilizačních plánů.

4.4. Doplnování vojáků v záloze, jejich evidence a příprava

Pro doplňování OS ČR se z vojáků v záloze vytváří záloha, která se skládá z **povinné a aktivní zálohy**.

Na základě branného zákona je a bude branná povinnost občanů v mírovém stavu vykonávána pouze na principu dobrovolnosti a na smluvním základě.

V období mimořádných opatření bude branná povinnost vykonávána nejen na základě dobrovolného závazku převzetí branné povinnosti VzP a vojáky v AZ, ale i na základě zákonné povinnosti občanů (odvodní řízení, povinná vojenská cvičení atd.).

Po vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu bude branná povinnost vykonávána pouze jako **zákonná povinnost**.

Právo občana na odmítnutí výkonu stanoveného druhu vojenské činné služby se v období mimořádných opatření zachovává, za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu bude upraveno zákonem.

4.4.1. Povinná záloha

Povinná záloha bude nejpočetnější kategorií předurčenou pro doplňování OS ČR za mimořádných opatření a za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

V povinné záloze budou zahrnuti vojáci z povolání po ukončení služebního poměru.

4.4.1.1. Zvláštní kategorie povinné zálohy

Zvláštní kategorii povinné zálohy budou tvořit bývalí vojáci z povolání po dobu 5 let po ukončení svého služebního poměru. Z této kategorie povinné zálohy budou vybírání a předurčováni vojáci do kategorie aktivní zálohy.

4.4.2. Aktivní záloha

Aktivní záloha bude nejkvalitnější kategorií předurčenou pro doplňování OS ČR a bude tvořena na principu dobrovolnosti. Bude sloužit jako zdroj pro doplňování vybraných vojenských útvarů OS ČR.

Aktivní záloha bude početně omezená kategorie vojáků v záloze. Aktivní zálohu budou tvořit občané ČR, kteří dobrovolně převezmou výkon branné povinnosti za účelem zařazení do aktivní zálohy a předurčení vojáci z povolání po ukončení svého služebního poměru ze zvláštní kategorie povinné zálohy (viz. 4.4.1.1), kdy budou naplňovat svůj dělený kontrakt.

Plánovaný počet systemizovaných míst pro vojáky v aktivní záloze bude proměnný podle úkolu OS ČR a dle potřeb a přidělených finančních prostředků. Ve střednědobém horizontu je kalkulován ve výši cca 5 000 osob.

Výcvik vojáků v aktivní záloze bude probíhat u útvarů, kterým bude tento úkol stanoven. Výstavba a rozvoj aktivní zálohy bude řešena samostatným dokumentem.

4.4.3. Příprava vojáků v záloze

Příprava vojáků v záloze k plnění úkolů OS ČR bude prováděna výkonem vojenské činné služby v rámci:

- vojenských cvičení vojáků v aktivní záloze;
- dobrovolných vojenských cvičení vojáků v povinné záloze;
- povinných vojenských cvičení vojáků v záloze.

Vojenská cvičení vojáků v aktivní záloze budou prováděna v trvání:

- základní výcvik do 12 týdnů;
- pravidelná do 4 týdnů.

Dobrovolná vojenská cvičení mohou vojáci v povinné záloze na základě své žádosti vykonat v celkové délce do 12 týdnů.

Povinná vojenská cvičení vojáků v záloze budou prováděna v trvání:

- základní výcvik do 12 týdnů;
- zdokonalovací do 8 týdnů;
- stmelovací do 4 týdnů.

Vojáci v aktivní záloze se budou připravovat na plnění úkolů OS ČR v rámci pravidelných vojenských cvičení v rozsahu do 4 týdnů v kalendářním roce. Vojáci, kteří nevykonali vojenskou činnou službu, vykonají základní výcvik v rozsahu do 12 týdnů.

V mírovém stavu mohou být vojáci v povinné záloze povoláni na dobrovolná vojenská cvičení v celkovém rozsahu do 12 týdnů za dobu jejich zařazení v povinné záloze OS ČR pouze na vlastní žádost.

Při realizaci mimořádných opatření budou vykonávat vojáci v záloze vojenská cvičení podle potřeb OS ČR. Do celkového rozsahu výkonu vojenských cvičení se bude započítávat doba základního výcviku, zdokonalovacích a stmelovacích cvičení. Celkový rozsah cvičení u vojáka v záloze činí nejvýše 6 měsíců za období realizace mimořádných opatření.

4.4.4. Zásady doplňování vojáků v záloze

Mírový stav

V mírovém stavu budou zpracovány základní kalkulační dokumenty k provedení potřebných rozpočtů k doplnění útvarů OS ČR osobami a bude provedena jejich bilance s vojenskou evidencí (4.4.7.).

Mimořádná opatření

Vedle principu dobrovolnosti dojde k zahájení souběžné realizace výkonu branné povinnosti na základě povinnosti. KVV jako vojenské správní úřady v součinnosti s krajskými úřady a obcemi s rozšířenou působností prostřednictvím zřízených odvodních komisí zahájí odvodní řízení v rozsahu stanoveném nařízením vlády, současně bude zahájeno posudkové řízení s vojáků v povinné záloze posudkovými komisemi u KVV.

U vojáků v aktivní záloze bude přednostně prováděno přijímání do služebního poměru VzP. Budou upřesněny (zpracovány) požadavky na doplnění vojáků v záloze pro útvary OS ČR válečné organizační struktury. Vybraní vojáci v záloze budou předurčení a seznámeni se svým předurčením do rozvíňovaných OS ČR. Pro doplnění útvarů lékaři a nelékařskými zdravotními pracovníky připraví MO v součinnosti s Ministerstvem zdravotnictví podklady (počty a odbornosti) pro jejich odvodní řízení.

Bude aktualizována vojenská evidence. Osoby odvedené při odvodním řízení budou převedeny do evidence vojáků v povinné záloze a podle potřeb OS ČR budou povoláváni k absolvování základního výcviku. Budou zahájeny činnosti související se zproštěním výkonu mimořádné služby a s plněním ohlašovací povinnosti občanů atd.

V souladu s právním předpisem bude zahájena realizace institutu odmítání výkonu povinné vojenské činné služby z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání (alternativní služba).

Stav ohrožení státu a válečný stav

Za stavu ohrožení státu a válečného stavu budou vojáci v činné službě převedeni do mimořádné služby a předurčení vojáci v záloze budou povoláváni k výkonu mimořádné služby.

Voják v záloze bude zařazen na systemizované místo v odpovídající vojenské hodnosti podle potřeb OS ČR bez ohledu na již dosaženou vojenskou hodnost, ale v rámci hodnostního sboru již dosažené vojenské hodnosti.

Právním předpisem bude omezena možnost odmítnutí výkonu mimořádné služby za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

V míru předurčení VzP na rozhodující systemizovaná místa u mobilizačně vytvářených útvarů budou k těmto útvarům přeloženi.

Bude pokračovat odvodní řízení. Proti odvodnímu rozhodnutí nebude přípustné odvolání. Bude pokračovat posudkové řízení s vojáků v záloze. Proti posudkovému rozhodnutí nebude přípustné odvolání.

4.4.5. Zásady vyčleňování vojáků z povolání

V rámci přípravy doplnění vytvářených útvarů OS ČR válečné organizační struktury v období realizace mimořádných opatření budou kalkulovány počty VzP vyčleněných k vytvoření organizačních jader. Pro období stavu ohrožení státu nebo válečného stavu bude v rámci mimořádné služby plánováno vyčlenění VzP na nosné funkce u vytvářených útvarů, zejména pak na velitelstvích brigád, základen a praporů a na funkce velitelů rot. Vyčlenění bude plánováno zejména od MO, vojenských škol a od rušených útvarů.

4.4.6. Povolávání vojáků v záloze k výkonu vojenské činné služby

Mírový stav a mimořádná opatření

Povolávání vojáků v záloze k výkonu všech druhů vojenských cvičení, výjimečného vojenského cvičení i ke službě v operačním nasazení bude prováděno povolávacími rozkazy, které se budou dodávat jako poštovní zásilka v dostatečném

časovém předstihu (výjimečně ihned) prostřednictvím držitele poštovní licence⁸⁾, popř. prostřednictvím KVV nebo obecních úřadů.

Občanovi, který má více státních občanství, může být i bez souhlasu prezidenta republiky povolen vstup do ozbrojených sil jiného státu, jehož je také státním občanem, za předpokladu, že tento stát je členem mezinárodní organizace zajišťující společnou obranu proti napadení, jíž je Česká republika členem.

U občanů, podléhajících branné povinnosti a dlouhodobě pobývajících mimo území ČR, bude provedeno jejich vyrozumění prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí a jeho zastupitelských úřadů.

Stav ohrožení státu a válečný stav

Výběrovým doplněním za SOS budou na základě priorit doplněny vybrané útvary OS ČR vojáky v záloze.

Za VS budou útvary OS ČR doplněny hromadným povoláním vojáků v záloze po vyhlášení částečné nebo všeobecné mobilizace, které budou zveřejněny mobilizační vyhláškou.

Povolávání vojáků v záloze k výkonu mimořádné služby za SOS a VS bude prováděno povolávacími rozkazy, které se budou dodávat jako poštovní zásilka prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. prostřednictvím KVV nebo obecních úřadů.

Občanům, kteří podléhají branné povinnosti, a vojákům v záloze bude po dobu stavu ohrožení státu nebo válečného stavu k cestování do zahraničí vydáváno povolení. Povolení vydává příslušné KVV.

Prezident republiky může za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu vyzvat občany, kteří jsou v zahraničí, aby vstoupili do ozbrojených sil spojeneckých států. Vojenská služba takto vykonaná se považuje za mimořádnou službu.

Na základě dobrovolnosti a podané písemné žádosti u příslušného KVV bude umožněno podílet se na obraně státu i cizím státním příslušníkům. U těchto osob bude provedeno odvodní řízení a následné povolání do mimořádné služby.

4.4.7. Vojenská evidence

Pro potřebu plnění úkolů OS ČR a jejich doplnění bude vedena vojenská evidence. Vojenskou evidencí se rozumí zpracování osobních a dalších údajů, které souvisí s brannou povinností a dalšími povinnostmi. Bude vedena u Ministerstva obrany, KVV a u dalších stanovených útvarů a organizačních celků MO v souladu s platnými právními předpisy.

Aktualizace bude prováděna na základě údajů získaných z příslušných centrálních informačních systémů, informačních systému rezortu MO a informací získaných od fyzických a právnických osob. Správní úřady podle své působnosti a orgány územní samosprávy v přenesené působnosti budou spolupracovat s MO, KVV a dalšími určenými subjekty při vedení vojenské evidence.

⁸⁾ zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů.

4.5. Doplnování majetkem, pracemi a službami

Tvorba, skladba a rozsah skladování zásob vojenského materiálu se bude řídit principem udržování nezbytně nutného minima, ve kterém udržovat pouze materiál, jenž nelze zabezpečit v období předcházejícím rozvinutí OS ČR na válečnou organizační strukturu. Cílem bude snížení nákladů vynakládaných na skladování majetku OS ČR. K zajištění maximální efektivity a hospodárnosti bude uplatňována zásada majetek nevlastnit, ale zajistit jej v případě potřeby. Moderní technologie nebudou nakupovány na sklad, ale až v době, kdy bude pravděpodobné jejich využití.

4.5.1. Pořízení majetku

Systém pořízení majetku je vytvořen prvotně pro zabezpečení potřeb válečných (rozvinutých) OS ČR. Jeho součástí je i subsystém pořízení majetku pro doplňování a mobilizaci OS ČR.

Doplňování OS ČR vojenským materiálem, majetkem, pracemi a službami bude realizováno s využitím:

- a) **stávajícího majetku a kapacit pro práce a služby v právu hospodaření rezortu MO**

Majetek je zajišťován v rámci běžných mírových akvizičních procesů.

- b) **úplatného nabývání majetku, provedení prací a nákupu služeb nad rámec běžného akvizičního plánu (běžná akvizice)**

Formou běžné akvizice nad rámec akvizičního plánu sestaveného na daný rok v období mírového života se zabezpečují zejména komodity na trhu běžně dostupné. Finanční náhrada za odebraný majetek, práce a služby bude prováděna z rozpočtu MO ihned po odběru.

- c) **věcných prostředků**

V mírovém stavu budou zpracovány Požadavky na určení věcných prostředků, které budou porovnány s dostupnými evidencemi ÚSÚ, katastrálních úřadů a dalších územních správních úřadů. Na základě tohoto porovnání bude zpracován návrh celkové potřeby ve formě Souhrnné bilance věcných prostředků k zabezpečení OS ČR. Systém bude navazovat na cyklus zpracování Plánu obrany ČR a na ustanovení zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR.

V rámci plnění mimořádných opatření dojde k upřesnění těchto požadavků a k jejich uplatnění. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností ve spolupráci s KVV zahájí výběr vhodných věcných prostředků pro potřeby OS ČR, včetně zpracování a doručení dodávacích příkazů vlastníkům prostřednictvím držitele poštovní licence. Na základě evidence vedené u KVV bude u MO zpracována Souborná evidence věcných prostředků určených k zabezpečení OS ČR.

Vlastní dodání věcných prostředků bude realizováno v průběhu stavu ohrožení státu a válečného stavu vlastníky určených věcných prostředků. Věcné prostředky převezmou organizační celky rezortu MO prostřednictvím KVV. V tomto období bude u KVV a u krajských úřadů a ORP zaveden institut „evidence dodaných, vrácených a zničených věcných prostředků“.

d) **nezbytných dodávek v systému hospodářské mobilizace (mobilizačních dodávek)**

Zabezpečení je prováděno formou smluvního zajištění u právnických a podnikajících fyzických osob v součinnosti se Správou státních hmotných rezerv (SSHR) a odborně příslušnými ÚSÚ v mírovém stavu⁹⁾. Pokud zajištění mobilizační dodávky vyžaduje u jejího dodavatele zabezpečení nezbytných příprav, pak jejich finanční náhrada je hrazena SSHR.

Bude zpracován Plán hospodářské mobilizace MO.

Mobilizační dodávky budou realizovány za stavu ohrožení státu a válečného stavu a budou hrazeny z rozpočtu MO ihned po odběru požadovaných výrobků, prací a služeb.

e) **hmotných rezerv v systému státních hmotných rezerv**

Vytvoření hmotných rezerv pro potřeby OS ČR zabezpečuje SSHR na základě požadavků rezortu MO¹⁰⁾. Seznam položek hmotných rezerv, jejich minimální limit a orientační cílový stav dle návrhu SSHR schvaluje vláda. Finanční náhrada za vytvoření a udržování hmotných rezerv bude hrazena z rozpočtu SSHR.

Bude zpracován Plán zajištění hmotných rezerv MO.

4.5.2. Plánování pořízení majetku

Zajištění majetku, prací a služeb pro potřeby mobilizace OS ČR, které nemají OS ČR k dispozici, bude realizováno využitím systému zajištění věcných zdrojů nezbytných pro činnost OS ČR za krizových situací a s ohledem na ekonomické možnosti ČR. V rámci tohoto systému může být potřeba majetku, prací a služeb pro proces mobilizace OS ČR zajištěna následujícími formami:

- a) **Spícími projekty** bude zabezpečován ten vojenský materiál a majetek, který svým charakterem je v nezbytné kvalitě a v nezbytném množství běžně dostupný na trhu bez nutnosti provádět zvláštní přípravné činnosti. Případné dodávky mohou být realizovány nejen za krizové situace, ale v průběhu identifikace či eskalace hrozby.
- b) **Čekajícími projekty** se bude zabezpečovat vojenský materiál a majetek, který není možno běžným způsobem zajistit z civilních zdrojů jak v rámci ČR, tak i mimo ČR, případně se jedná o vojenský materiál a majetek, který v závislosti na způsobu použití a technologickém vývoji nebude v období potřeby dodání zaveden ve výzbroji, nebo nebyl doposud užíván (služby a stavební práce, jež nebyly doposud realizovány). Jako čekající projekty může být zajišťován vojenský materiál a majetek, jehož příprava zahrnuje oblasti, které jsou v působnosti jiných správních úřadů v souladu s platnými právními předpisy.

Čekající projekty mohou být zajištěny formou:

- vedení evidence vhodných dodavatelů (permanentní marketingový průzkum),

⁹⁾ § 13 a následující zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁾ Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv, ve znění pozdějších předpisů.

- uzavřením rámcové dohody s dodavatelem,
 - předložením požadavku k realizaci příslušným správním úřadem,
 - závazku dodavatele v rámci mírové akvizice.
- c) **Aktivní projekty** budou zabezpečovat vojenský materiál a majetek, jehož dostupnost či výroba bude vyžadovat aktivní přípravu již v období mimo krizové situace. Tato příprava může spočívat v úhradách nezbytných nákladů spojených s přípravou dodávek tohoto vojenského materiálu a majetku nebo vytvořením strategických zásob státu. Přípravy tohoto charakteru mohou být zapříčiněny jak samotným charakterem vojenského materiálu a majetku, tak i strategickým významem zajišťovaného vojenského materiálu a majetku.

Aktivní projekty mohou být zajištěny v rámci:

- věcného prostředku¹¹⁾,
- systému hospodářské mobilizace k zajištění mobilizační dodávky¹²⁾,
- skladových zásob v systému hmotných rezerv u Správy státních hmotných rezerv¹³⁾.

5. Program implementace Koncepce mobilizace

Cílem programu implementace Koncepce mobilizace je upravit příslušné právní předpisy, případně vytvořit předpisy nové a koncepci mobilizace uvést do praxe.

Koncepce mobilizace nevyžaduje novelizaci ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.

Zavedení a realizace mimořádných opatření i opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu vyžaduje novelizaci stávajících platných právních předpisů, a to zejména zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon) a zákona č. 241/2000 Sb., (gestorem tohoto zákona je Správa státních hmotných rezerv). Dále pak vyžaduje vytvoření nových právních předpisů, jako je „zákon o alternativní službě“ upravující průběh služby, kterou budou občané vykonávat namísto povinné vojenské služby odmítnuté z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání (gestorem je Ministerstvo vnitra), a „zákon o průběhu mimořádné služby“ (gestorem je Ministerstvo obrany), které budou přijaty jako mimořádná opatření.

Program implementace bude realizován různými subjekty, přičemž jednotlivá opatření budou úzce provázána a jejich příprava a naplňování bude rozloženo v čase (v mírovém stavu, v období mimořádných opatření, za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu).

¹¹⁾ Část čtvrtá zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁾ Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁾ Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavní opatření:

P. č.	Obsah opatření	Lhůta realizace
1.	<u>Legislativní opatření:</u> a) Popis a zavedení mimořádných opatření. Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo obrany Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, a rozpracování ve zvláštních zákonech č. 585/2004 Sb., č. 240/2000 Sb., č. 219/1999 Sb., č. 220/1999 Sb., č. 241/2000 Sb., atd.). b) Odvodní řízení s občany, příprava vojáků v záloze a opatření související s výkonem branné povinnosti občanů v rámci realizace mimořádných opatření. Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo obrany Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze. c) Omezení práv a základních svobod občanů při mimořádných opatřeních v době míru před vyhlášením stavu ohrožení státu. Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo obrany Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování, zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze. d) Průběh služby vojáků v záloze, vojáků v aktivní záloze, v operačním nasazení, v mimořádné službě a o některých právních poměrech vojáků v záloze. Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo obrany Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, zákon o průběhu mimořádné služby. e) Zavedení výběrového doplnění OS ČR vojáky v záloze za stavu ohrožení státu. Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo obrany Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).	V roce 2013 předložit návrhy na novelizaci dotčených zákonů a souvisejících právních předpisů do vlády (mimo zákona o průběhu mimořádné služby)

P. č.	Obsah opatření	Lhůta realizace
	f) Vytvoření aktivní zálohy z občanů, kteří dobrovolně převezmou výkon branné povinnosti a předurčených vojáků z povolání po skončení služebního poměru včetně vytvoření finančního a dalšího zabezpečení. Zavedení odpovídajícího systému motivace a kompenzace zaměstnavatelů. Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo obrany Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, zákoník práce atd. g) Vysílání vojáků v aktivní záloze k operačnímu nasazení. Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo obrany Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. h) Výběr a dodání věcných prostředků – úprava povinností. Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo obrany Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR. i) Podle potřeb OS ČR umožnit vstup cizích státních příslušníků do OS ČR za stavu ohrožení státu a válečného stavu. Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo obrany Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon). j) Průběh služby, kterou budou občané vykonávat namísto povinné vojenské služby odmítnuté z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání („alternativní služba“). Úprava právních norem: Hlavní gestor Ministerstvo vnitra Přijmout zákon o průběhu alternativní služby.	
2.	Zpracování rezortní souhrnné zprávy o BoMoPo v rezortu MO.	1x za rok se stavem k 1. lednu daného roku
3.	<u>Příprava osob řešících plánování a provedení mobilizace:</u> a) Příprava pracovníků státní správy v rámci odborného vzdělávání. b) Kontrola a dozor výkonu přenesené působnosti u orgánů státní správy a samosprávy.	Průběžně Průběžně
4.	Získávání do aktivní zálohy – náborové akce.	Průběžně
5.	Udržování schopností – příprava pracovníků krajských úřadů k zabezpečení odvodního řízení.	Průběžně
6.	Informace vládě: – o průběhu implementace Koncepce mobilizace,	V rámci Zprávy o zajištění obranu ČR

P. č.	Obsah opatření	Lhůta realizace
	– o dokončení implementace Koncepce mobilizace,	Do jednoho roku po implementaci
	– o stavu zabezpečení mobilizace OS ČR.	V rámci Zprávy o zajištění obrany ČR

Uvedená opatření budou podrobně rozpracována při posouzení věcných řešení v rámci legislativního procesu, přičemž některá mohou být realizována ve stávajícím právním prostředí.

Implementace Koncepce mobilizace nevyžaduje další náklady z rozpočtu jednotlivých dotčených správních úřadů.

6. Závěr

Koncepce mobilizace je součástí systému zabezpečení obrany státu. Uvedení Koncepce mobilizace do praxe je založeno na promítnutí popsaného systému do právního řádu ČR. Horizont jeho dokončení je svázán se schválením Koncepce mobilizace vládou a její účinnost se předpokládá od roku 2015.

Koncepce mobilizace bude využita pro zpracování Plánu obrany ČR, Plánu OPSÚ ČR a pro dopracování dílčích plánů obrany, které budou zpracovávat jednotlivá ministerstva, další ústřední správní úřady, Česká národní banka a krajské úřady za oblast své působnosti a které se stanou součástí jejich krizových plánů.

Stav zabezpečení mobilizace bude pravidelně vyhodnocován jako součást Zprávy o zajištění obrany ČR. V případě zásadních změn bezpečnostního prostředí a v případě potřeby bude provedena revize Koncepce mobilizace.

Koncepce mobilizace nahrazuje Koncept mobilizace 2005.

6.1. Požadavky na legislativní úpravy některých zákonů

Současné znění ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb. (čl. 3 a 4) obsahuje potřebná ustanovení k zajištění bezpečnosti ČR.

Rozsah povinností a další podrobnosti státním orgánům, orgánům územních samosprávných celků a právníkům a fyzickým osobám, které jsou povinny podílet se na zajišťování bezpečnosti státu, stanoví zákon. Rozsah branné povinnosti, úkoly ozbrojených sil, bezpečnostních sborů, záchranných sborů a havarijních služeb, jejich organizaci, přípravu a doplňování a právní poměry jejich příslušníků stanoví zákon, a to tak, aby byla zajištěna civilní kontrola OS ČR.

Potřebné právní změny lze proto realizovat novelami příslušných zákonů a přijetím nových zákonů upravujících brannou a krizovou problematiku.

V zákonech, jejichž gestorem je Ministerstvo obrany (zákon č. 585/2004 Sb., zákon č. 222/1999 Sb., zákon č. 219/1999 Sb., zákon č. 220/1999 Sb., zákon č. 221/1999 Sb.), bude nutno provést úpravy uvedené v tezí nezbytných legislativních opatření podle přílohy 5.

Mimo gesci rezortu MO bude nutno zpracovat nový zákon o průběhu „alternativní“ služby, kterou by měli vykonávat občané, kteří odmítnou výkon povinné vojenské služby z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání (v souladu s Aktualizací optimalizace současného bezpečnostního systému ČR je gestorem tohoto zákona MV) a provést příslušné úpravy v Zákoníku práce, ale i v dalších zákonech.

6.2. Odpovědnost za realizaci Koncepce mobilizace OS ČR

Systémový přístup, navržený v Konceptu mobilizace, zahrnuje všechny úrovně bezpečnostního systému ČR. To se týká také odpovědnosti za její realizaci. Její úspěšnost je proto podmíněna prosazením centralizovaného plánování a řízení a jejím decentralizovaným prováděním na všech stupních řízení.

Základním předpokladem efektivnosti přípravy strategických rozhodnutí je soustředění zásadních koncepčních činností do jednoho organizačního celku v rámci organizační struktury MO tak, aby oblast byla řešena komplexně a nedocházelo k duplicitám. Realizace těchto rozhodnutí bude následně prováděna věcně příslušnými organizačními celky rezortu MO. K tomu bude potřebné upravit působnosti a organizační strukturu.

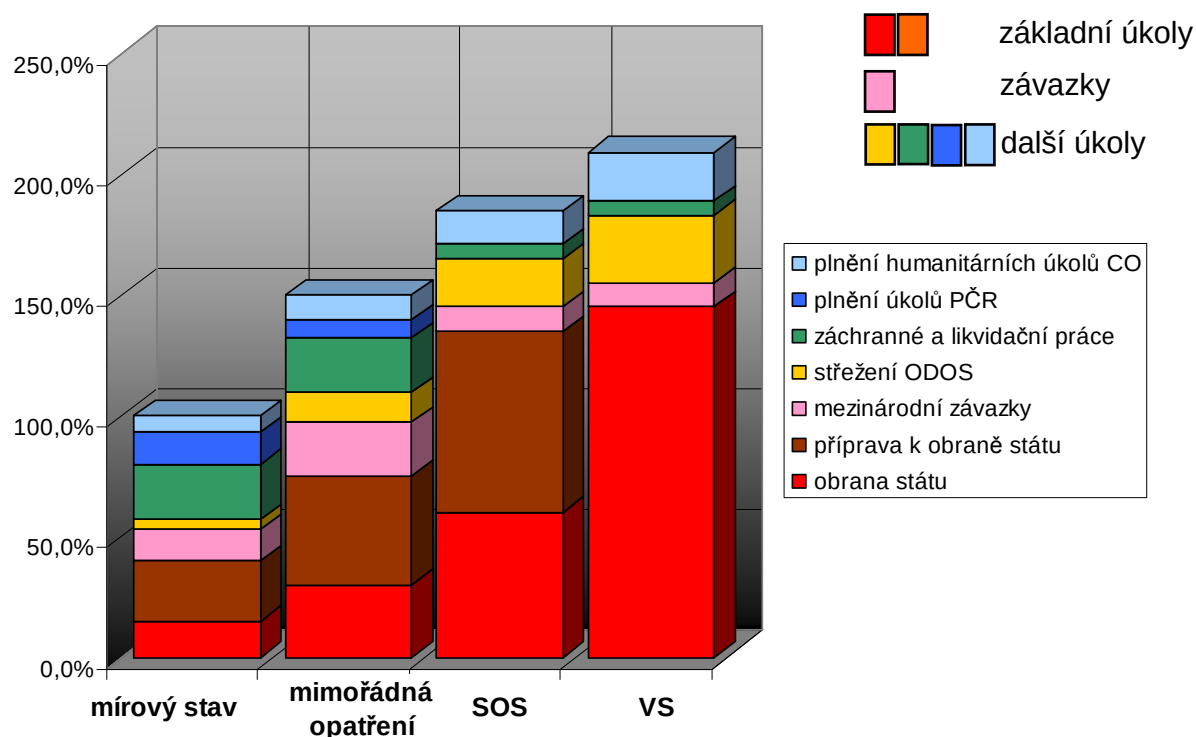
Koncepce mobilizace bude realizovatelná i ve smyslu Smlouvy o Evropské unii hlava 5 ve znění Lisabonské smlouvy, kde je nastíněna možnost postupného vymezení společné obranné politiky, která by mohla vést ke společné obraně, za předpokladu jejího schválení.

Odpovědnost za realizaci úkolů vyplývajících z Koncepce mobilizace bude uložena právním předpisem členům vlády, guvernérovi ČNB, předsedovi SSHR, předsedovi Rady Českého telekomunikačního úřadu, správním úřadům a hejtmanům krajů za oblast své působnosti. V přenesené působnosti, v souladu s upravenými právními normami, budou úkoly realizovat orgány územní samosprávy.

7. Přílohy

1. Nárůst velikosti a schopností OS ČR;
2. Systém doplňování, mobilizace a demobilizace OS ČR;
 - a) Realizace branné povinnosti a doplnění OS ČR osobami a vojenským materiálem a majetkem podle platných právních předpisů;
 - b) Schéma realizace branné povinnosti, navyšování majetku a schopností OS ČR při postupném zavádění mimořádných opatření, při výběrovém doplňování a při částečné a všeobecné mobilizaci;
 - c) Mimořádná opatření vyhlášená vládou po identifikaci zvýšeného rizika vojenského ohrožení státu;
3.
 - a) Vývoj počtů vycvičených vojáků v záloze k 31. 12. 2011;
 - b) Varianta nárůstu počtů vycvičených vojáků v záloze po zavedení mimořádných opatření;
4. Systém krizového řízení při doplňování OS ČR za vojenského ohrožení státu;
5. Teze legislativních opatření;
6. Použité zkratky.

Nárůst velikosti a schopností OS ČR (s využitím mimořádných opatření)

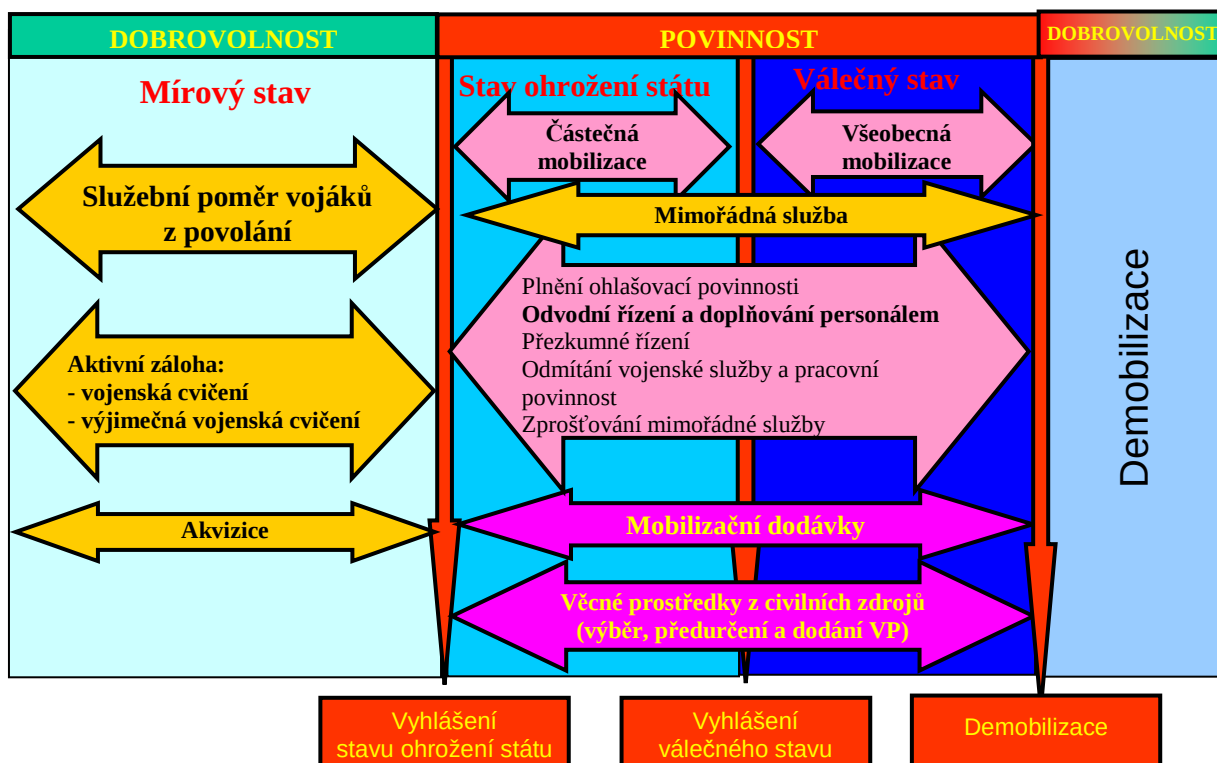
Na grafu je schematicky znázorněn nárůst velikosti OS ČR nezbytný pro splnění úkolů k zabezpečení obrany státu. V jednotlivých sloupcích jsou barevně rozlišeny základní úkoly, závazky a další úkoly OS ČR v mírovém stavu, při vyhlášení mimořádných opatření, za SOS a VS. Rozhodujícím aspektem je přechod od plnění dalších úkolů AČR v míru k plnění základního úkolu AČR za SOS a VS.

Nárůst velikosti a schopností OS ČR bude posilován nebo utlumován podle vývoje krizové situace vojenského charakteru a stávajících a budoucích priorit OS ČR při zabezpečení obrany státu.

Koncepce mobilizace v legislativních opatřeních navrhuje zavést mimořádná opatření, která ještě před vyhlášením stavu ohrožení státu, na základě návrhů Ministerstva obrany, umožní vládě přijmout opatření k postupnému zvyšování schopností obrany ČR, plnění mezinárodních závazků a legislativní změny, jež umožní postupně výběrovým způsobem za stavu ohrožení státu a částečnou nebo všeobecnou mobilizací za válečného stavu navýšit počty personálu, vojenského materiálu a majetku OS ČR podle ambicí na základě rozhodnutí vlády až v době potřeby.

System doplňování, mobilizace a demobilizace OS ČR

- a) Realizace branné povinnosti a doplnění ozbrojených sil ČR osobami a vojenským materiálem a majetkem podle platných právních předpisů

Mírový stav

Branná povinnost je realizována na základě dobrovolnosti.

Majetkové zajištění je realizováno akvizicemi v souladu s platnými právními předpisy.

Na základě odložené potřeby je ve skladech rezortu MO skladována s nejnižšími náklady technologicky použitelná výzbroj a materiál, které není možné pořídit v době SOS a VS.

Stav ohrožení státu

Je upraven státní rozpočet ve prospěch zvyšování schopností obrany státu.

Branná povinnost je realizována na základě povinnosti.

Je zahájeno odvodní řízení a doplňování ozbrojených sil výběrovým způsobem.

Je vyhlášena částečná mobilizace a realizována část mobilizačních dodávek.

Válečný stav

Přechod do krizového státního rozpočtu.

Je vyhlášena všeobecná mobilizace.

Schopnosti OS ČR jsou navyšovány podle schopností státu a politicko-vojenských ambicí ČR.

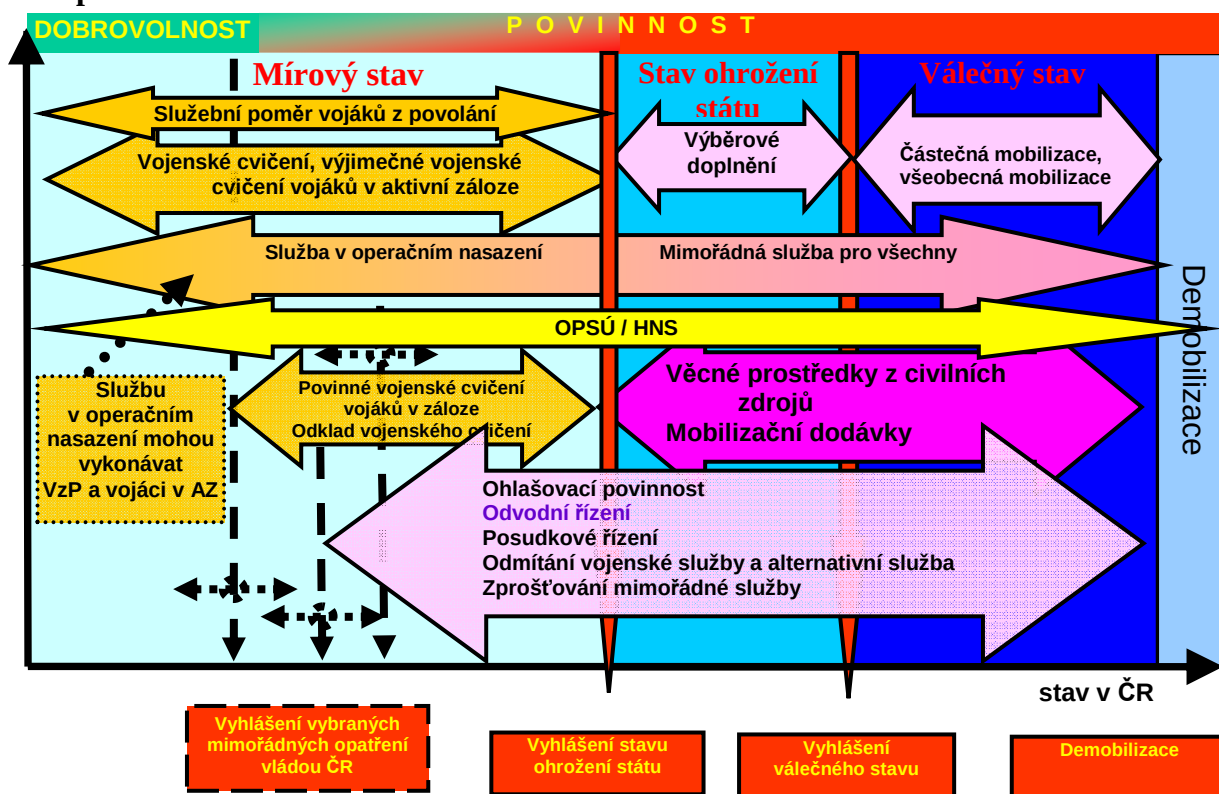
Rizika

Po identifikaci vojenského ohrožení státu nedojde k zásadnímu navýšení schopností obrany ČR z důvodu, že OS ČR lze navýšit do válečné organizační struktury až za SOS a VS.

OS ČR nebudou mít dostatek času na doplnění osobami, vojenským materiálem a majetkem a i po následném výcviku budou bez bojových zkušeností.

Náklady na pořízení chybějícího vojenského materiálu a majetku budou vysoké a některý vojenský materiál nemusí být již na trhu dostupný.

b) Schéma navrhované realizace branné povinnosti, navyšování majetku a schopností OS ČR při postupném zavádění mimořádných opatření, při výběrovém doplňování a při částečné a všeobecné mobilizaci

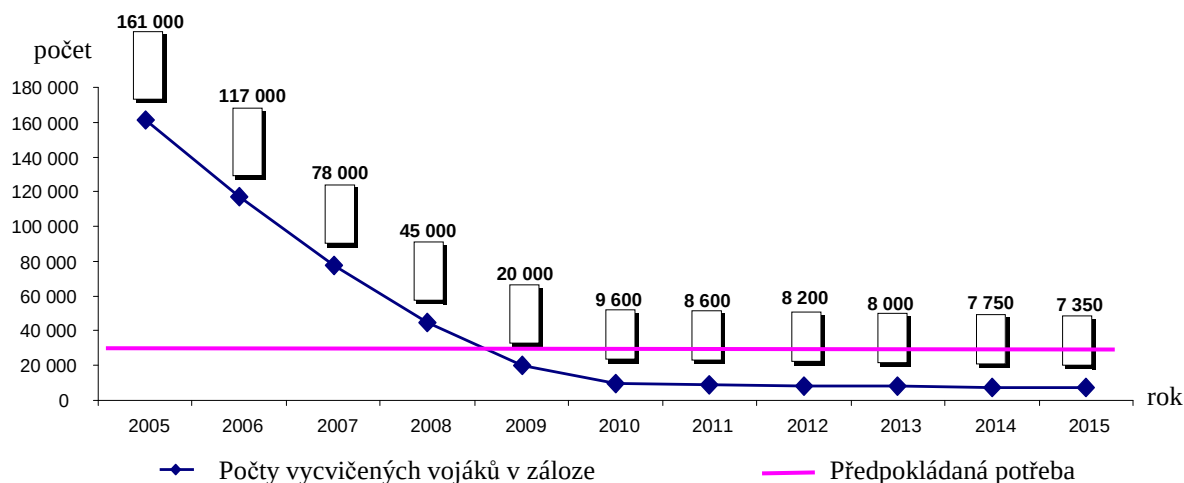
c) Mimořádná opatření vyhlášená vládou po identifikaci zvýšeného rizika vojenského ohrožení státu

Mimořádná opatření jsou nástrojem vlády k navýšení schopností obrany státu a plnění kolektivní obrany. Budou zahrnuta do právních předpisů a realizována nařízením vlády v potřebném čase. Budou obsahovat opatření pro přípravu k navýšení počtů osob OS ČR a pro postupnou přípravu území k obraně státu.

Budou umožňovat:

- Rozložit doplňování OS ČR vojenským materiálem a majetkem v období řádu let včetně zvýšené potřeby finančních prostředků z rozpočtu státu na zajištění obrany státu.
- Vytvořit časový prostor na výcvik vojáku v záloze a přípravu techniky k bojovému použití (zprovoznění skladované techniky).
- Vytvořit časový prostor pro realizaci Plánu hospodářské mobilizace a dodavatelům mobilizačních dodávek jejich včasné zajištění.

a) Vývoj počtů vycvičených vojáků v záloze k 31. 12. 2011

Poznámka:

2005–2011 skutečné počty připravených vojáků v záloze

2012–2015 předpokládané počty připravených vojáků v záloze

Právní předpisy v současnosti umožňují vojenský výcvik vojáků v záloze takto:

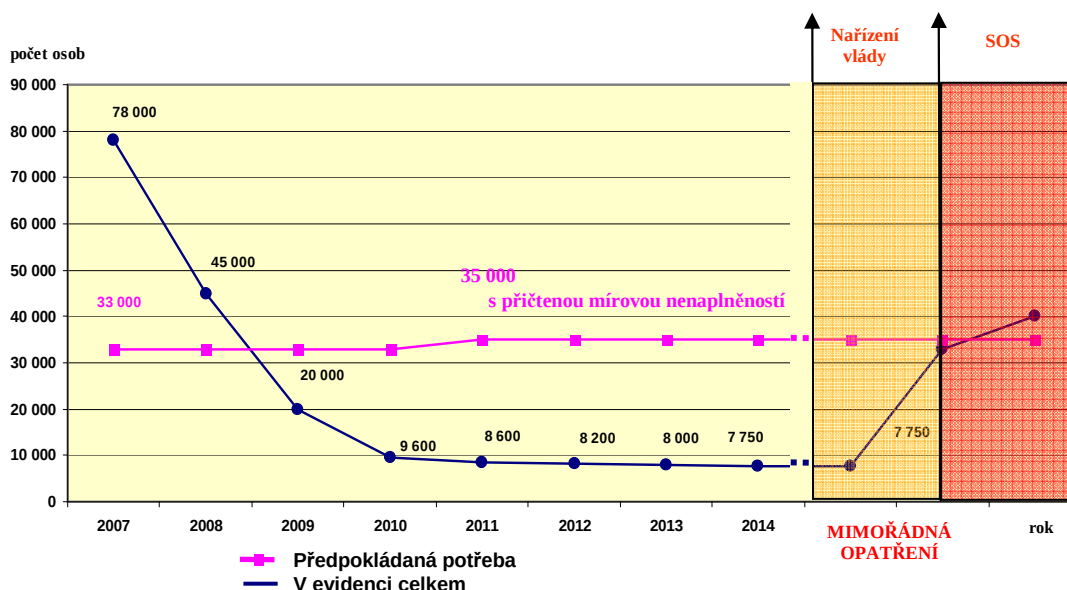
Výcvik vojáků v aktivní záloze (AZ):

- do 8 týdnů v 1. roce a do 3 týdnů ve 2. a 3. roce na základě kontraktu, který lze kdykoliv vypovědět.

Výcvik vojáků v povinné záloze (PZ):

- v celkové délce do 10 týdnů na základě žádosti vojáka v záloze.

b) Varianta nárůstu počtů vycvičených vojáků v záloze po zavedení mimořádných opatření

V rámci mimořádných opatření zaváděných po identifikaci zvýšeného rizika vojenského ohrožení státu ještě před vyhlášením SOS bude princip dobrovolnosti nahrazen principem povinnosti.

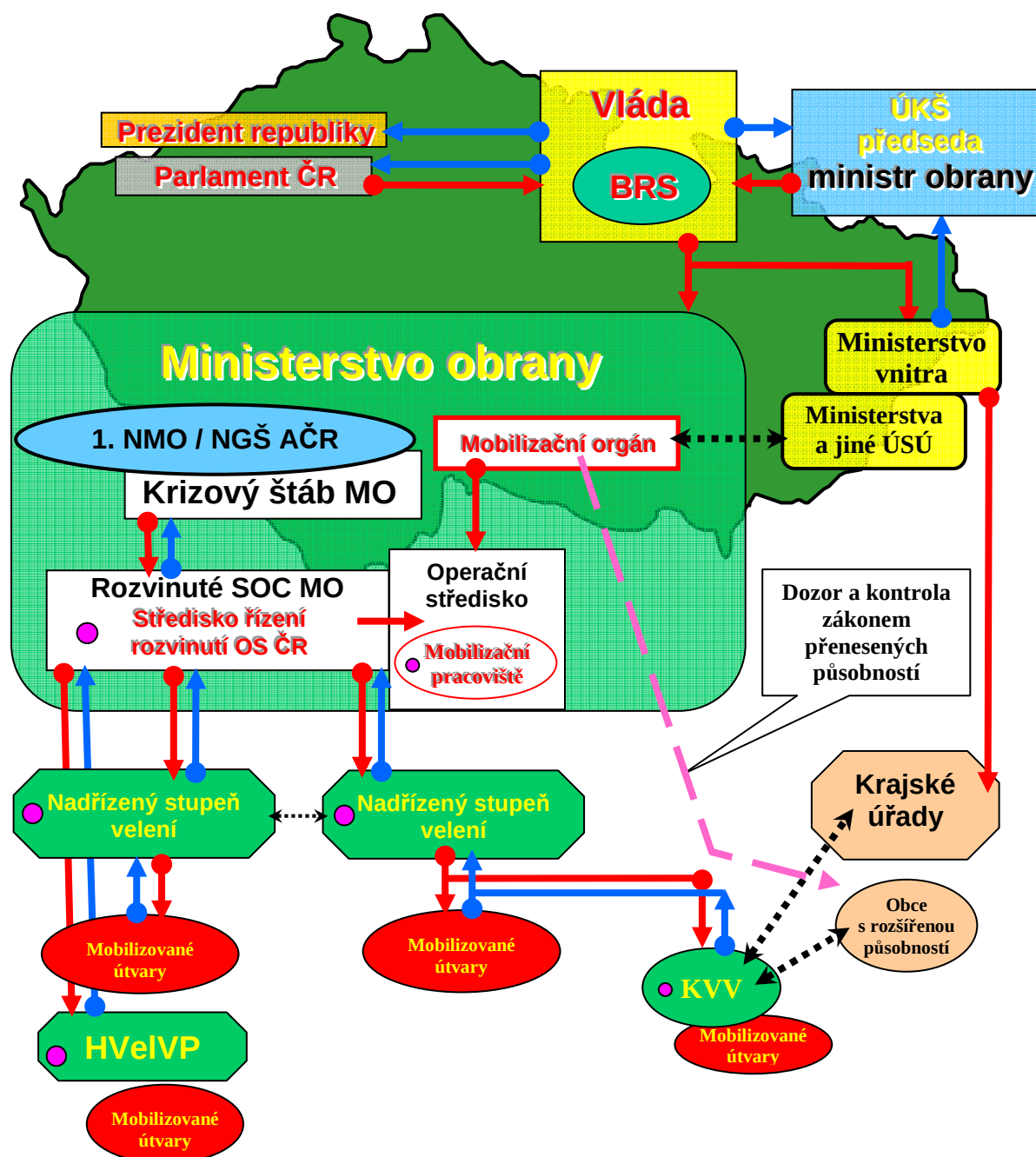
Oblasti úprav výkonu branné povinnosti:

- Zahájení odvodního řízení se státními občany ČR;
- Zahájení posudkového řízení s vojáky v záloze se změněným zdravotním stavem;
- Předurčování vojáků v záloze na systemizovaná místa a jejich povolávání na vojenská cvičení;
- Doplnění OS ČR personálem a vojenským materiálem a zvyšování schopností obrany;
- Zahájení řešení odmítání výkonu povinné vojenské služby;
- Zahájení přípravy vojáků v záloze;
- Na základě žádostí od zaměstnavatelů rozhodují KVV o zproštění výkonu mimořádné služby za SOS a VS a vojenské činné služby za mimořádných opatření (vojenské cvičení).

O zavedení mimořádných opatření rozhodne vláda v souladu se zákonem (na základě provedených legislativních úprav, kterými budou upravena práva a povinnosti občanů, podnikajících právnických a fyzických osob, orgánů státní správy a samosprávy) po identifikaci zvyšujícího se rizika vojenského ohrožení státu.

Ministerstvo obrany přijímá po identifikaci vojenského ohrožení státu vlastní předběžná opatření (personální, logistická, ekonomická, výcviková apod.) a navrhuje vládě mimořádná opatření ke zvýšení schopností obrany státu a zapojení do kolektivní obrany.

System krizového řízení při doplňování OS ČR za vojenského ohrožení státu

Vazby mezi jednotlivými prvky jsou stanoveny podle legendy:

- podklady (návrhy)
- nařízení (rozhodnutí)
- - - - - součinnost
- mobilizační prvky

TEZE LEGISLATIVNÍCH OPATŘENÍ

1. **Do právního řádu zavést mimořádná opatření** v době míru před vyhlášením stavu ohrožení státu a **opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu**. K tomu:

a) **Definovat mimořádná opatření a opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu** a stanovit úkoly k jejich realizaci.

Systémové změny v doplňování OS ČR osobami a majetkem vyžadují již v mírovém stavu zintenzivnit přípravu státu k použití OS ČR realizací vybraných přípravných opatření, nazvaných mimořádná opatření. Současně je nezbytné zvýšit připravenost potřebných součástí obranného systému s cílem odradit potencionálního protivníka od možného použití vojenské síly proti ČR a zamezit případnému ozbrojenému konfliktu. Jde o mimořádná opatření, která jsou vyhlášována a plněna v dostatečném časovém předstihu před SOS a obsahují zejména:

- přijetí zákona o alternativní službě a zákona o mimořádné službě (spící projekt);
- naplňování branné povinnosti (realizace odvodního řízení, výkon povinného vojenského cvičení, předurčení vojáků v záloze na systemizovaná místa podle potřeb OS ČR, zprošťování výkonu mimořádné služby atd.);
- přezkoušení přípravy mobilizace;
- prověření opatření pro zabezpečení obrany státu;
- revize organizační struktury a celkových počtů OS ČR;
- zintenzivnění mobilizačních příprav včetně úkolů spjatých s OPSÚ a HNS;
- příprava doplňování vojenského materiálu a majetku pro zabezpečení potřeb OS ČR;
- příprava finančního zabezpečení, příprava a realizace mobilizačních dodávek atd.

Po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu budou realizována následující opatření v rámci systému převedení OS ČR na válečnou organizační strukturu:

- pozastavení propouštění vojáků z činné služby;
- omezení cestování do zahraničí u osob podléhajících branné povinnosti;
- povolení vstupu občanů pobývajících v zahraničí do ozbrojených sil spojeneckých armád;
- povolení vstupu cizích státních příslušníků do OS ČR;
- realizace doplňování vojenského materiálu a majetku pro zabezpečení potřeb OS ČR;
- poskytnutí věcných prostředků;
- realizace mobilizačních dodávek;
- výběrové doplnění OS ČR za SOS;
- částečná a všeobecná mobilizace za VS;
- demobilizace.

Úprava právních norem:

Mimořádná opatření a opatření stavu ohrožení státu a opatření válečného stavu definovat v zákoně č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, v zákoně č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování, a dále rozpracovat ve zvláštních zákonech (např. zákoně č. 219/1999 Sb., č. 240/2000 Sb., č. 241/2000 Sb., v zákoně o průběhu služby vojáků v záloze a o některých právních poměrech vojáků v záloze, v zákoně o mimořádné službě a zákoně o průběhu alternativní služby).

b) Stanovit způsob vyhlášení mimořádných opatření.

Mimořádná opatření vyhláší vláda na návrh MO (na doporučení BRS) formou nařízení vlády a jednotlivá opatření jsou předem definována právními předpisy.

Mimořádná opatření umožní postupné provedení některých opatření k zabezpečení bezpečnosti ČR v předstihu, ještě v době míru.

O vyhlášení mimořádných opatření rozhoduje vláda svým nařízením v případě, že dojde k podstatnému zhoršení mezinárodní bezpečnostní situace a bude hrozit nebezpečí narušení svrchovanosti státu, územní celistvosti anebo jeho demokratických základů. Rozhodnutí o zahájení realizace mimořádných opatření musí obsahovat důvod, dobu jejich trvání, konkrétní opatření a jejich rozsah nebo jejich změnu. Mimořádná opatření a podmínky jejich přijetí stanoví zákon a budou se vztahovat na celé území státu. Doba jejich trvání lze prodloužit, pominou-li důvody jejich realizace, lze je odvolat.

Úprava právních norem:

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR.

c) Souběžně s principem dobrovolnosti zahájit povinný výkon branné povinnosti zahájením odvodního řízení se státními občany.

Odvodní řízení se zahajuje za mimořádných opatření. Je to proces, ve kterém se rozhoduje o schopnosti státního občana vykonávat vojenskou činnou službu. Vláda stanoví nařízením podle potřeb OS ČR skladbu a počty občanů povinných podrobit se odvodnímu řízení podle ročníků jejich narození nebo podle jejich odborné civilní kvalifikace anebo využitelnosti pro potřebu OS ČR. Odvodní komise se zřizují u KVV, jsou čtyřčlenné. Předsedou je ředitel KVV nebo jím určený zástupce KVV, členy jsou zástupce obecního úřadu obce s rozšířenou působností určený starostou a 2 civilní lékaři. Odvodní komise podle zjištěného zdravotního stavu vydá rozhodnutí o schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu, nebo o jeho neschopnosti k vojenské službě. Rozhodnutí o schopnosti nebo neschopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu se občanovi oznámí ústně a současně se mu předá jeho písemné vyhotovení.

Úprava právních norem:

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).

d) Souběžně s principem dobrovolnosti zahájit povinný výkon branné povinnosti zahájením předurčování vojáků v záloze do rozvinovaných OS ČR a povolávání vojáků v záloze **k výkonu povinných vojenských cvičení** v rámci realizace mimořádných opatření s důrazem na připravené vojáky v záloze.

Vojáci v záloze a občané po provedeném odvodním řízení zařazení do zálohy budou povolávání k výkonu **povinného vojenského cvičení**, které bude sloužit k provádění základního, zdokonalovacího a stmelovacího výcviku k přípravě doplnění OS ČR.

Pro doplnění útvarů OS ČR bude využíváno vojáků v záloze, s důrazem na bývalé vojáky z povolání, kterým zanikl služební poměr podle zvláštního předpisu, pokud podléhají branné povinnosti. VzP budou po dobu 5 let od data zániku služebního poměru považováni za nejlépe připravené. Na základě povinnosti bude možné vojáky v záloze vedené v evidenci povinné zálohy a aktivní zálohy opakovaně povolat k výkonu vojenských cvičení za účelem vytvoření organizačních jader a stmelení útvarů v rámci realizace mimořádných opatření.

Úprava právních norem:

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).

e) **Souběžně s principem dobrovolnosti zahájit povinný výkon branné povinnosti zahájením správních a dalších činností** souvisejících s realizací branné povinnosti (posudková řízení s vojáky v povinné záloze u KVV, kterým se změnil zdravotní stav, zprošťování výkonu mimořádné služby, udělování odkladů nástupu výkonu povinného vojenského cvičení, odmítání výkonu povinné vojenské služby z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání, plnění ohlašovací povinnosti vojáků v povinné záloze) v rámci mimořádných opatření.

Současně se zahájením odvodního řízení a povoláváním vojáků v povinné záloze k výkonu povinné vojenské služby je nezbytné zahájit i činnosti související s realizací povinného výkonu branné povinnosti.

Úprava právních norem:

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).

f) **Zavedení výběrového doplnění OS ČR vojáky v záloze za stavu ohrožení státu.**

Za stavu ohrožení státu budou OS ČR doplňovány výběrovým způsobem, za válečného stavu s využitím částečné a všeobecné mobilizace.

Úprava právních norem:

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).

g) **V souladu s právními předpisy stanovit oprávnění vlády, aby na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu mohla nařídit omezení práv a základních svobod právnických a fyzických osob.**

K zajištění přípravy obrany státu mohou být prostřednictvím **mimořádných opatření** v nezbytně míře stanoveny povinnosti a omezena základní lidská práva a svobody v rozsahu stanoveném zvláštními zákony (např. zákony č. 240/2000 Sb., č. 241/2000 Sb., č. 222/1999 Sb. a č. 585/2004 Sb.):

- Právo na nedotknutelnost osoby a obydlí;
- Vlastnické a užívací právo;
- Svoboda pohybu a pobytu;
- Právo shromažďovací;
- Právo na podnikatelskou činnost;
- Právo na stávku apod.

K zajištění obrany státu **za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu** se v nezbytně nutné míře omezují základní lidská práva a svobody, pokud to připouštějí smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána.

Místní, osobní a časovou působnost a konkrétní stanovení omezení lidských práv a základních svobod nařizuje vláda. Nařízení se vyhláší stejným způsobem jako právní předpis a zveřejňuje se v hromadných sdělovacích prostředcích. Omezení lidských práv a základních svobod nabývají účinnosti okamžikem, který se v nařízení stanoví.

Úprava právních norem:

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze.

2. **Přípravit a přijmout** právní úpravu průběhu **služby v operačním nasazení** (včetně období přípravy) vojáků z povolání a vojáků v aktivní záloze v době míru i době plnění

mimořádných opatření, kteří budou operačně nasazeni na území ČR i mimo něj, a dále **mimořádné služby** všech vojáků za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Účelem právní úpravy bude úprava právních poměrů vojáků OS ČR v operačním nasazení v době míru (mimořádných opatření), kteří budou operačně nasazeni na území ČR i mimo něj, včetně doby zahrnující přípravu k nasazení a všech vojáků v mimořádné službě za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Úprava právních norem:

Zpracovat do právních předpisů průběh služby v operačním nasazení a mimořádné služby, zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze, a zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

3. **Vytvoření AZ z občanů, kteří dobrovolně převezmou výkon branné povinnosti a předurčených vojáků z povolání po skončení služebního poměru**, včetně vytvoření systému jejich odpovídajícího finančního a dalšího zabezpečení. Zavedení odpovídajícího systému podpory a motivace zaměstnavatelů.

Úprava právních norem:

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, zákon o průběhu mimořádné služby, zákoník práce atd.

4. **Doplnit možnost vysílání vojáků v aktivní záloze** k operačnímu nasazení.

Vytvořit systém, který umožní povolávat vojáky v aktivní záloze k operačnímu nasazení, a to jak na území státu, tak v zahraničí. Vojáci v AZ budou vykonávat službu v operačním nasazení po dobu přípravy k operačnímu nasazení a po dobu operačního nasazení.

Úprava právních norem:

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

5. **Upravit povinnosti územních samosprávných celků** v oblasti doplňování OS ČR věcnými prostředky.

Provést systémové změny v oblasti vyžadování a zabezpečování věcných prostředků při mimořádných opatřeních s ohledem na zásadní změny ve vlastnictví věcných prostředků státními a zejména nestátními fyzickými a právními osobami.

Úprava právních norem:

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, a dále rozpracovat ve zvláštních předpisech.

6. Upravit **průběh služby, kterou budou občané vykonávat namísto povinné vojenské služby odmítnuté z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání**.

Vytvořit mezirezortní odbornou pracovní skupinu k přípravě věcného záměru a paragrafového znění návrhu „zákona o alternativní službě“ (hlavní gestor Ministerstvo vnitra), který bude připravován ve formě spícího projektu a bude přijat ve zkráceném legislativním procesu v co nejkratší době jako jedno z mimořádných opatření.

POUŽITÉ ZKRATKY

AČR	Armáda České republiky
AZ	Aktivní záloha
BoMoPo	Bojová a mobilizační pohotovost
BRS	Bezpečnostní rada státu
ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
EU	Evropská unie
HNS	Host Nation Support (zabezpečení hostitelským státem)
HVelVP	Hlavní velitelství vojenské policie
IZS	Integrovaný záchranný systém
KŠ MO	Krizový štáb Ministerstva obrany
KVV	Krajské vojenské velitelství
KÚ	Krajský úřad
MO	Ministerstvo obrany
MV	Ministerstvo vnitra
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Organizace Severoatlantické smlouvy)
ODOS	Objekty důležité pro obranu státu
OS ČR	Ozbrojené síly České republiky
OPSÚ	Operační příprava státního území
PČR	Policie České republiky
PZ	Povinná záloha
SdP MO	Střednědobý plán rozvoje a činnosti rezortu MO
SOC MO	Společné operační centrum MO
SOS	Stav ohrožení státu
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
RP MO	Roční plán rezortu MO
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb
ÚSÚ	Ústřední správní úřad
VP	Věcné prostředky z civilních zdrojů
VS	Válečný stav
VzP	Voják z povolání